

Tietopaketti
esi- ja alakoululaisen
vanhemmille

Elämäkatsomustieto pähkinäkuoressa

Elämäkatsomustieto (ET) on ensisijaisesti uskontokuntiin kuulumattomille oppilaille tarkoitettu katsomusaine.

Elämäkatsomustieto on Suomen toiseksi suurin katsomusaine. Sitä opiskelee peruskoulussa ja lukiossa lähes **30 000 oppilasta**, ja oppilasmäärät ovat kasvussa.

Elämäkatsomustiedon opetuksen lähtökohtana on **lapsen oma kokemusmaailma**: ET ei pohjaudu mihinkään yhteiskunnalliseen instituutioon tai katsomusjärjestelmään.

ET:n opiskelu **kannustaa nuorta oman elämäkatsomuksen rakentamiseen**, järkipäraseen elämän hallintaan ja omien tavoitteiden saavuttamiseen, kriittiseen ajatteluun sekä avaraan ja suvaitsevaiseen maailmankuvaan.

Elämäkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen. Siihen kuuluu aineksia kulttuuri-, uskonto- ja yhteiskuntatieteistä sekä filosofiasta.

Elämäkatsomustiedossa pohditaan myös **eettisiä kysymyksiä**, kuten arvoja, oikeata ja väärää sekä hyvää elämää. Lisäksi tarkastellaan ympäröivää maailmaa, **ihmisen paikkaa maailmassa** ja erilaisia kulttuureita sekä uskontoja.

Kasvatuksellisten periaatteidensa ja opetussuunnitelmansa perusteella elämäkatsomustieto **sopii kaikille lapsille**, myös uskontokuntiin kuuluville. Nykylainsäädännön mukaan ev.lut. kirkon jäsenet eivät tosin voi opiskella elämäkatsomustietoa.

ET:n keskeiset sisältöalueet

Perusopetuksen OPS 2014 luokille 1-6

1 Kasvaminen hyvään elämään

Keskustelutaitoja, kuuntelua, itseilmaisua. Hyvän, oikean ja väärän erottaminen. Hyvyys. Ystävyys. (lk 1-2) Kohtaaminen, erilaisten näkökulmien arvostaminen. Oikeudenmukaisuus. Vapaus ja vastuu; arvot ja normit; yhdenvertaisuus, onnellisuus, hyvä elämä. (lk 3-6)

2 Erilaisia elämäntapoja

"Kuka minä olen?" Erilaisia tapoja elää ja ajatella. Oppilaan oma koti- ja kulttuuritausta. (lk 1-2) Oma identiteetti. Suomalainen kulttuuri ja kulttuurivähemmistöt. Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia. Yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Maailman kulttuuriperintö. (lk 3-6)

3 Yhteiselämän perusteita

Säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä. Lapsen oikeuksia. (lk 1-2) Sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä. Lapsen oikeuksien toteutuminen lähellä ja kaukana. Tekojen eettinen arviointi eri näkökulmista.. (lk 3-6)

4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Erilaiset elämänmuodot ja elämän rajallisuus. Kertomuksia maailman synnystä. Oppilaan lähiympäristö ja valintojen vaikutus. Merkityksellisiä kokemuksia luonnossa. (lk 1-2) Erilaisia tapoja selittää maailmaa ja niiden vaikutus ihmisten elämään. Erilaisia tieto- ja luontokäsityksiä. Luonnon ja ihmisen tulevaisuus sekä kestävä kehitys. (lk 3-6)

Kaikissa kohdissa 1-4 harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista. Hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa eri vuosiluokille.

Lainsäädäntöä elämäkatsomustiedosta

Perusopetuslaki (628/1998)13 §

Opetuksen järjestäjän tulee opettaa evankelisluterilaiseen kirkkoon tai muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomille oppilaille elämäkatsomustietoa (ET)

ET on ensisijainen oppiaine uskontokuntiin kuulumattomalle: jos vanhemmat eivät toisin ilmoita, oppilas ohjautuu ET-opetukseen

ET-opetusta on järjestettävä, jos opetuksen järjestäjän (esim. kunnan) alueella on vähintään kolme uskontokuntiin kuulumatonta oppilasta.

ET ei ole kuitenkaan pakollinen katsomusaine, sillä huoltajilla on mahdollisuus ilmoittaa oppilas enemmistön uskonnon opetukseen.

Uskontokuntiin kuulumaton oppilas voi huoltajansa halutessa milloin vain siirtyä uskonnon opetuksesta opiskelemaan elämäkatsomustietoa. Asiasta riittää huoltajan ilmoitus koulun rehtorille.

Jos oppilas kuuluu evankelisluterilaiseen kirkkoon, hän ei voi päästä ET-opetukseen, vaan nykylain mukaan hänen tulee osallistua "oman uskonnon" opetukseen. Lapsen voi erottaa uskontokunnasta joko erikseen tai samalla kun itse eroaa. Jos lasta ei erota, jää hän uskontokunnan jäseneksi, vaikka vanhempi eroaisi.

Myös muuhun uskontokuntaan kuuluvat oppilaat ohjataan "oman uskonnon" opetukseen. Vähemmistöuskontoihin kuuluva saa kuitenkin huoltajiensa pyynnöstä osallistua ET-opetukseen, mikäli kyseistä uskontoa ei opeteta.

Lisää tietoa

www.et-opetus.fi – Elämäkatsomustiedon www-sivusto

www.feto.fi – Filosofian ja elämäkatsomustiedon opettajien liitto FETO ry

 facebook.com/etopetus [@etopetusfi](https://twitter.com/etopetus)

Tämän esitteen on julkaissut et-opetus.fi-työryhmä vuonna 2016. Esitettä saa käyttää vapaasti elämäkatsomustiedosta tiedottamiseen. Saatavilla on myös sähköinen versio, sekä käännökset ruotsiksi ja englanniksi.